M. T. B. COLLEGE, SURAT
Manuscripts Library
No Ref. / Ser. 643
Title : Shishupala vadha

643

Incomplete

Pūrvārddha

C

Śiśupālavadha-	Title
Māgha	Author
	Editor
Śaka 1658	Year, Vols.
	Publisher
643 Begins abruptly	Remarks

लीकामेकांतेसारसिकाकाकुरुतेन ७६ इतिशरद्वर्णनं कांताजनेन
रुसिप्रसभंगृहीतकेशेरतेस्मरसहासवतोषितेन प्रेम्णामुनुःसुरजानीष
पिहैमनीषुकेशेरतेस्मरसहासवतोषितेन ७७ गतवतामिवविस्मयमुच
कैरसकलामलपल्लवलीलया मधुकृतामसकृद्गिरमावलीरसकलामलप
ल्लवलीलया ७८ कुर्वंतमित्यतिभरेणनगानवाचंपुष्पैर्विराममलिनांच
नगानवाचः श्रीमान्समस्तमनुसानुगिराविहर्तुंबिभ्रत्यनोटिसमयूरगिरा
विहर्तुं ७९ ० छ रतिश्रीशिशुपालवधेमहाकाव्येश्चंकेमाघकृ
तौषड्ऋतुवर्णनंनामषष्ठःसर्गः लेखकपाठयोराधिक्येनशुभंभवतु श्रीः

माघसर्ग ७ अनुगिरिभ्रुतुभिर्वितायमानामथसविलोकयितुंवनांतलक्ष्मीं निरगम
४८ दभिराद्धुमोदृतानांभवतिमहत्सुननिःप्रेयोफलेःसः १ दधतिसुमनसो
वनानि बह्वीयुवतियुतायदवःप्रयातुमीषुः मनसिशयमहास्त्रमन्यथानी
नकुसुमपंचकमप्यलंविसोढुं २ अवसरमधिगम्यतंहरंत्योहृदयमयत्नकृतोज्व
लस्वरूपाः अवनिषुपदमंगनास्तदानीन्यदधतविभ्रमसंपदोंगनासु ३ नख ४८
रुचिरचितेंद्रचापलेखंललितगतेषुगतागतंदलधाना सुखरितवलयंपृथौनि
तंबेभुजलतिकामुहुरस्खलत्तरुण्यः ४ अतिशयपरिणाहावान्वितेनबहुतर
मर्पितरत्नकिंकिणीकाः अलघुनिजघनस्थलेपरस्याध्वनिमधिकंकलमेख

लाकलापः ॥ ५ ॥ गुरुनिबिडनितंबबिंबभाराक्रमणनिपीडितमंगनागणस्य ॥ चरण
युगमसुस्रवत्पदेषुस्वरसमसक्तमलक्तकच्छलेन ॥ ६ ॥ तवसपदिसमीपमानयेता
महमितितस्यमयाग्रतोभ्यधायि ॥ अतिरभसकृतालघुप्रयत्नतिज्ञामनृतगुणंगि
रंगुणगौरिमाकृथामां ॥ ७ ॥ नवसुतननुवेद्मियन्महीयानसुनिरसस्तवनिश्चयःप
रेण ॥ वितथयतिनजातुमद्वचोसावितिचतथापिसखीषुमेभिमानः ॥ ८ ॥ सतत
मनभिभाषणंमयातेपरिपणितंभवतीमनानयंत्या ॥ त्वयितदितिविरोधनिश्चिता
यांभवतिभवत्वसुहृज्जनःसकामः ॥ ९ ॥ गतधृतिरवलंबितुंवितासूननलमना
लपनादहंभवत्याः ॥ प्रणयिनियदिनप्रसादबुद्धिर्भवममममानिनिजीवितेदया

॥ ना॰ श॰ ॥ कुः ॥ ४ ॥ प्रियमिति वनिता निगद्य तांतमागः स्मरणश्लथोपकण्ठितायतक्षि ॥
॥ म॰ ॥ वरणगतस्त्रीवचोनुरोधात्तिलकथमप्यनुकूलयांबकार ॥ २ ॥ कुलकं ॥ कुतपद
मितिमावयस्ययास्यानुसुतनुपरिपालयानुयांतीम् ॥ नहिनविदितस्ववेदमेतद्
यस्तनऊर्ध्वनीहनेतवाप्रियेतः ॥ ३ ॥ इतिगदितस्त्रीकृनेतुरागाद्धृतततमाध्यम
परश्चिरंप्रतीस्य ॥ तदनुगमवशादनायतानि न्यधितमिमानइवावनिंपदानि
॥ १३ ॥ युग्मं ॥ यदिमयिलघिमानमागतायांतवधृतिरस्तिगतास्मिसंप्रतीयं ॥ ५ ॥
॥ अनिभृतपदपातमापपातप्रियमितिकोपपदेनकापिसख्याः ॥ अधि
रलपुलकः सहव्रजंत्याः प्रतिपदमेकतरंस्तनस्तरुण्याः ॥ चटितविघटितः प्रिय

यस्यवक्षस्तटभुविकंदुकाविभ्रमंबभार ॥ १५ ॥ अविरथिलभयावसज्यकंठेदृढपरि
रभ्यदृढ्हस्तेनन ॥ हृषिततनुरहोभुजेनभर्तुर्मृदुमर्दुव्यतिवृद्धमेकबाहुं ॥ १६ ॥ मुहुरसु
समामृतीनितांतंश्रवणदृतकांचिनितंबमंडनेन ॥ विषमितपटयुग्मयष्टितिर्यक्कु
चमितरंतदुरस्थलेननिपीड्य ॥ १७ ॥ गुरुतरकलनूपुरानुनादंसुललितनर्तितवामपा
दपद्मा ॥ इतरदनतिलोलमादधानापथिदमेमन्मथमंथरंजगाम ॥ १८ ॥ त्रिभिर्विशे
षकं ॥ लघुललितपदंतदंसपीठद्वयनिहितोभयपाणिपल्लवान्या ॥ सुकठिनकुचकु
म्भणोदधियमबलासविलासमन्वियाय ॥ १९ ॥ जघनमलसपीवरोरुकांडद्वयमुदि
विडीशनितंबभारखेदि ॥ दयितनतमशिरोधरावलंबिस्वभुजलताविभवनेकासिद्धे
हे ॥ २० ॥ अनुवयुरपणेरबाहुमूलग्रहितभुजाकलितस्तनेननिन्ये ॥ नहिनदशनवा

॥मा॰॥ साकपोले विषमवितीर्णपदं बलादिवान्या ॥२१॥ अनुवनमसितभ्रुवः सखी
॥५०॥ भिः सहपदवीमपरः पुरोगतायाः ॥ उरसि सरसरागपादलेखाप्रतिमतयानु
मयावसंशयानः ॥२२॥ मदनरसमहौघपूर्णनाभिह्रदपरिवारितरोमराज
यस्ताः ॥ सरित इव सविभ्रमप्रयाते प्रणदितहिंसकभूषणा विरेजुः ॥२३॥
श्रुतिपथमधुराणि सारसानामनुनदिशु श्रुविरेचितं रुतानि ॥ विदध
ति जनतामनःशरव्यं व्यधपटमन्मथचापनादशंकां ॥२४॥ मधुमथन ॥५१॥
वधूरिवाह्वयंती भ्रमरकुलानि जगुर्यदुदुत्सुकानि ॥ तदभिनयमि
वावलिर्वनानामतनुतनुत पल्लवांगुलीभिः ॥२५॥ असकलकलिकाकु

लीकृतालिस्खलनविकीर्णकिकासकेसराणां ॥ मरुदवनिरुहां रजोवधू
न्यः समुपहरन्विचकार कोरकाणि ॥२६॥ उपवनपवनानुपातदक्षैरलिभिर
लंभि यदंगनागणस्य ॥ परिमलविषयस्तदुन्नतानामनुगमने खलु संप
दोग्रतस्ताः ॥२७॥ रथचरणधरांगनाकराकुव्यतिकरसंपदुपात्तसौमनस्यः ॥
जगति सुमनसस्तदादिनूनं दधति परिस्फुटमर्थतोभिधानं ॥२८॥ अभिमु
खपतितैर्गुणप्रकर्षादवजितमुद्धतिमुज्वलां दधानैः ॥ तरुकिसलयजालम
ग्रहस्तैः प्रसभमनीयत झंगमंगनानां ॥२९॥ मुदितमभुधुंजो भुजेन शाखा
श्चलितविटं शृंखलशंखकंधुवत्याः ॥ तरुरतिशयितापरांगनायाः

॥मा॥ शिरसिमुदेवमुमोचपुष्पवर्षम् ॥२०॥ अनवरतरसेनुरागभाजाकरुणपरिप्लुति
॥५०॥ लब्धसंस्तवेन ॥ सपदितरुणफलूवनध्वाविगदतेयं खलुखंडितेनमम्॥१॥
॥२॥ प्रियमलिकुसुमोद्गतस्यबाहोर्नवनखसंइनचारुमूलमन्या ॥ मुहुरितर
करार्हतेनपीत्स्तनतटरोधितिरोऽधैशुकेन ॥३॥ विततनवलिविभाव्यपांडुले
खाक्षतपरभागविनीलरोमराजिः ॥क्रमविकृशतांपुनर्नयंतीविपुलतरान्मु
खलोननावलग्नं ॥३॥ जसकलकुचबधुरोद्धुरः प्रसभविलिखनन्नरीयवं
धा ॥ अवनमदुरोबुसदुकूलस्फुटतरलश्यगभीरनाभिमूला ॥४॥ व्यवहित ॥५०॥
मिवऊनतीकिलांतर्वणभुर्वविवल्गुमानिसुरुयभाजं ॥ अधिविटप्सिलीले
मग्रपुष्पग्रहणप्रसिरंविलंब्यकांचित् ॥५॥ अथकिलकथितेसखी

॥ शिरत्र क्षणमपरेवससंभ्रमाकुलंती ॥ शिथिलितकुसुमाकराग्रपाणिः घनिपर
संयमितांशुकाद्दनांगी ॥६॥ क्षतकुचपीरतोषसन्निपातेसखिकिनसस्मितव
क्त्रपंकजश्रीः ॥ मनसिकृतक्षणोपदिष्टंकिमपिरसेनससांतरंरुजंती ॥७॥
अवनतवदनेंदुरुच्छ्वसंतीवलयचिमधीरतयायदस्खलास्मे ॥ अहृतसुतरा
मतोस्यचेतः स्फुरदभिभूयतिस्त्रियास्त्रियैव ॥८॥ षट्कुलकं ॥ किं
सलयशकलप्लवासनीयाःपुलकिनिकेचलमंगकेनिधेयाः ॥ नखपदलिपा
योपिरापिर्यांज्ञाःप्रणिदधिरेदयितेरनंगलेखाः ॥९॥ कृतकृतकुसुमास
स्त्रीमपास्यत्वमकुशलेतिकयानिदात्मनेव ॥ अभिमतमनिसाभिषेलिमा

॥मा॰॥ विः कृतभुजमूलमबंधिमूर्ध्निमाला ॥४०॥ अभिमुखमभियातिमास्मिकिंचि
त्वमभिदधाः पटलेमधुव्रतानाम् ॥ मधुसुरभिमुखाब्जगंधलुब्धैरधिकमधित्व
॥५२॥ दनेनमानिपाति ॥४१॥ सरजसमकरंदनिर्भरासुप्रसवविभूतिषुवीरुधांविरक्तः ॥
ध्रुवममृतपनामवांछयासावधरममुंमधुपस्तवाजिहीते ॥४२॥ इतिवदति
सखीजनेनिमीलद्विगुणितसांद्रतराक्षिपक्ष्मलेखा ॥ अपदतेलिभियेवभर्तु
रंकंभवतिहिविक्लवतागणोंगनानां ॥४३॥ त्रिभिर्विशेषकं ॥ मुखकमलकमुन्न ॥५२॥
मय्ययूनायदभिनवोढवधूर्बलादचुंबि ॥ तदपिनकिलबालपल्लवाग्रग्रहपर
याविविदेविदग्धसख्या ॥४४॥ व्रततिविततिभिस्तिरोहितायाप्रतियुवतौवद

नंप्रियःप्रियायाः ॥ यदधरदधरावलेपनृत्यत्करवलयस्तनितेनतद्विवव्रे ॥४५॥
विलसतिमनुकुर्वतीपुरस्ताद्धरणिरुहाधिरुहोवधूर्लतायाः ॥ रमणमृजुतया
पुरःसखीनामकलितचापलदोषमालिलिंग ॥४६॥ सललितमवलंब्यपाणि
नांसेसहचरमुच्छ्रितपुष्पवांछयान्या ॥ सकलकलभकुंभविभ्रमाभ्यामुरसि
रसादवतस्तरेस्तनाभ्यां ॥४७॥ मृदुचरणतलाग्रदुःस्थितत्वादसहतराकुच
कुंभयोर्भरस्य ॥ उपरिनिरवलंबनप्रियस्यन्यपदंतंथोच्चतरूच्चिषचीयान्य
ा ॥४८॥ उपरिजकुसुमानियाचमानांकुशलतयापरिरंभलोलुपान्यः ॥ प्रथि
तपृथुपयोधरंगृहाणस्वयमितिमुग्धवधूमुदासदोर्भ्यां ॥४९॥ पुरइदमि

॥ ५६ ॥ रभरुहांप्रसूनैर्मुहुरञ्जलोकयतापुरःपुरोन्या ॥ अनुरहसमनाधिनायकेनत्वय
तिरंतुमहेजनंमनोभूः ॥ ५७ ॥ विजनोमितिबलादमुंगृहीत्वासणमथवीक्ष्य
॥ ५८ ॥ विपक्षर्मतिकेन्या ॥ अलियंतिनुमनालघुत्वमीतेरुवदनुंतिबलुंजिगु
वं ॥ ५९ ॥ अधिरजनिगोजेमोधामन्स्याः प्रियतमयेतिरुषास्त्रजरुचबद्ध
पद्मपिबलितुंयुवानस्पृहंकिमिवनञ्जिहरंससाध्वसानां ॥ ५१० ॥ नखलुव
यममुष्यदानयोग्याःपिबतिचपातिचयामकोरहस्त्वं ॥ व्रजविटपममुंदस्व ॥ ५११ ॥
तस्यभवतियतःसदृशोश्रायोगः ॥ ५१२ ॥ तंवीक्षितुंवक्षितहृथाभ्रः
स्थितस्तृपलूवपुष्पकर्णपूरैः ॥ मनुजनारीदृतेभवल्लोकोश्रएपिपूरित

रितमेवकर्णेयुगं ॥ ५१३ ॥ मुहुरुपहसतामिवालिनादैवितरीतनःकलकांक्षमर्थमे
नं ॥ वसतिमुपगतेनधर्मिलस्याःशठकलिरवमहास्त्वयाद्यदत्तः ॥ ५१४ ॥ इ
तिगदितवतीरुषाऽघानस्फुटितमनोरमपक्ष्मकेसरेण ॥ श्रवणनियमितेन
कांतमन्यासममसितांबुरुहेणवक्षुषाच ॥ ५१५ ॥ रतुर्निःकालापक ॥ विनयतिसु
दृशोदृशःपरागंश्रणधिनिकोसुममाननानिलेन ॥ तदहितयुवतेरसीष्मम
क्षोद्यमपिरोषरजोभिरापपूरे ॥ ५१६ ॥ स्फुटमिदमभिचारमंत्रएवत्रतियुव
तेरभिधानमंगनानां ॥ वरतनुरमुनोपहूयपत्न्यामृदुकुसुमेनयदाहताप्य
मूर्छन ॥ ५१७ ॥ समदनपवनरंसतेधिकर्णप्रणयवताकुसुमसुमध्यमाया ॥

व्रजदपिलघुतांबभूव भारः सपदि हिरण्मयमंडनं सपत्न्याः ॥५९॥ अवजितम
मुनातवाहमक्ष्णा रुचिरतयेत्यवनस्यलज्जयेव ॥ श्रवणकुवलयं विलासवत्याभ्र
मररुतैरुपकर्णमाचचक्षे ॥६०॥ अवचितकुसुमाविहायवल्लीर्युवतिषु कोमलमाल्य
मालतीषु ॥ पदमुपदधिरे कुलान्यलीनां न परिचयो मनिनात्मनां प्रधानं ॥६१॥ श्लथ
शिरसिजपाथशपातभारादिव नितरां नतिमद्भिरंसभागैः ॥ मुकुलितनयनैर्मुखार
विंदैर्घनमहतामिव पक्ष्मणां भरेण ॥६२॥ अधिकमरुणिमानमुद्वहद्भिर्विलसद
सीतमरीचिरश्मिजालैः ॥ परिचितपरिचुंबनाभियोगादपगतकुंकुमरेणुभिः कपो
लैः ॥६३॥ अवसितललितक्रियेण बाह्वोर्ललिततरेण तनीयसा युगेन ॥ सरसकिस
लयानुरंजितैर्वा करकमलैः पुनरुक्तरक्तिभाभिः ॥६४॥ स्मरसरसमुरःस्थलेन पत्यु

र्विनिमयसंक्रमितांगरागरागैः ॥ भृशमतिशखेदसंपदेव स्तनयुगुलैरितरेतरं नि
षण्णैः ॥६५॥ अतनुकुचभरानतेन भूयः श्रमजनितानतिना शरीरकेण ॥ अनुचि
तगतिसादनिःसहत्वं कलभकरोरुभिरूरुभिर्दधानैः ॥६६॥ अपहृतनवयावकै
श्चिराय क्षितिगमनेन पुनर्वितीर्णरागैः ॥ कथमपि चरणोत्पलैश्चलद्भिर्भृशवि
निवेशबलात्परस्परस्य ॥६७॥ मुहुरिति वनविभ्रमानिषंगादतमितदानितरां नि
तंबिनीभिः ॥ मृदुतरतनवोलसाः प्रकृत्या चिरमपिताः किमुत प्रयासभाजः ॥६८॥
सप्तभिः कुलकं ॥ प्रथममलघुमौक्तिकाभमासीच्छ्रमजलमुज्वलगंडमंडलेषु ॥
कठिनकुचतटाग्रपातिपश्चादथ शतशर्करतां जगाम तासां ॥६९॥ विपुलकमपि
यौवनोद्धतानां घनपुलकोदयकोमलं चकासे ॥ परिमलितमपि प्रियः प्रकामं कु

युगलश्चलमेवकामिनीनां ॥७॥ अवरतकुसुमावचायखेदान्निटिलभुजलत
यैकयोपकंठं विपुलतरनिरंतरावलग्नस्तनपिहितप्रियवक्षसालले वे ॥७॥ अधि
गतमनितः कृतांगरंगा कुचयुगमुन्नतिवित्तमुन्नमय्य ॥ तनुरतिपरिखिन्नमंगमस्य
लनव्यपनयतीव लोलबाहुवल्लरिका ॥७२॥ हृमलवसदृशः श्रमोपविंदूनपनयता
किलनवतनोढवक्षः ॥ कुचकलशकिशोरकौचुकेसिन्नरलतयातरुणनवस्पृशा
ते ॥७३॥ गलदुडुकुसुमनपुलिनरुद्धमध्यप्रदशः कामभूरुडुमभुजलतापूर्णना
निरुद्धांते ॥ उलंघ्यैः कुचतटभुवंस्खलद्भिरूपान्खेदपूरायुवतिसरितोंघ्या ॥५॥
पगैरुस्खलानि ॥७४॥ प्रियकरपरिमार्गादंगनानांयदाभूत्पुनरधिकतरैरस्वेद
तोयोदयश्रीः ॥ अथवपुरतिषेकुनास्तदाभोगिराणुर्वन विदूरणखेदमूलान

गोभास्तरुण्यः ॥७५॥ इतिश्रीशिशुपालवधेमहाकाव्येश्रीकेमाघस्यकृतौपुण्या
वस्योनामसप्तमः सर्गः ॥७॥ आयासादद्भुतरसतेस्मनाङ्गः श्रातानांमधि
करतोदनारविंदैः ॥ अभ्यंभःकथमपियोषितांसमूहस्तेरुद्धनिहितबलत्पदप्र
चेलो ॥१॥ यातानासममसितभ्रुवांनतत्वादंसानांमहतिनितांतमंतरेधाः ॥ संसक्तैर्विपु
लनयामिथोनितंबैः संबाधंबहुदपितद्रुवरर्त्म ॥२॥ नीरंध्रद्रुमशिरसिरांभुरंभजंतीः
साशंकंमुहुरिवकोनुकात्करेस्युः ॥ पश्यंत्रीरणमनिलाकुलीकृतानांत्रासेना
मतुदिनरश्मिरंतराले ॥३॥ एकस्यास्तपनकरैः करालितायाबिभ्राणैः सपदिसि
तोद्भवारपात्रं ॥ सेवायैवदनसरोजनिर्जितश्रीरागत्यप्रियमिवचंद्रमाश्चकार
॥४॥ संरागादुपरिवितन्वतोन्तरीयंकांतेनप्रतिपथवारितातपायाः ॥ सच्छत्रादपर

बुलासिनीसमूहा च्छायासीदधिकनरातदापरस्या ॥ ५ ॥ संस्पर्शोप्रभवस्फुरत्प्रवाप
र्धियमानेसवीगैकरत्नळवेल्लेलग्नेमाया ॥ कोत्रोयंव्रजदप्यगाढनामज्ञसंसत्
स्त्रेविगलितनीविनीरजाक्ष्या ॥ द्रीगछेनीरलसमवेक्ष्यविस्मयिन्यस्तास्तन्वीर्न
विदधिरेगनानिहस्यम् ॥ बुध्वावाडितमपरेणकामभावि: कुर्वंतस्वगुणमपत्रप:क
एव ॥ ७ ॥ श्रीमद्भिर्जनपुलिनानिमाधवीनामारोहैर्निबिडबृहंतितवविवे ॥ णपा
पास्खलितविलोलमश्नुनंवेलक्ष्यादयुरवरोधनानिसिंधो ॥ ८ ॥ मुक्तानि:स
लिलरयास्त्रशुक्तिपेशीमुक्तानि:स्रुतरुचिसेकतंनदीनां ॥ स्त्रीलोक:परिकुल
यांचकारतुल्यंपल्यंकेविगलितहारचारुभिस्वे ॥ ९ ॥ आघ्रायश्रमजमनिंद्य ॥ ५ ॥ ७ ॥
गंधबंधुंनिश्वासश्वसनमसंगमंगनानां ॥ आरण्या:सुमनसईक्षिरेनभंगेरो

नित्यंप्राणयतिकोविदोषकाम: ॥ १० ॥ आयोत्यांनिजयुवतोवनान्तरंकेवर्हाणामपरिशरंडि
नीरवेण ॥ आलोक्यव्यवधनपुरोमयूरकामिन्य:श्रद्धुरनर्जवंनरेषु ॥ ११ ॥ आलापेस्तलि
तरवाणिवाणिनीनांमाधुर्यादमलपतत्रिणांकुलानि ॥ अंतर्द्वारमुययुरुत्पलावलीषुप्राडु
ष्यत्कद्वजितःपुरःपुरेण ॥ १२ ॥ मुग्धायाःस्खलितेषुवक्रवाक्यानि:शंकंदयिततमेनसु
बितायाः ॥ प्राणेशानभिविद्धुर्विधनहस्ताःसीत्कारंसमुचितमुत्तरंतरुण्यः ॥ १३ ॥ नि
त्यायानिजवसतेर्निरास्सिरेयद्गोणस्त्रियमरविंदहःकराग्रे ॥ व्यक्तत्वंनियतमनेनोन
न्युरस्याःसापत्न्यंक्षितिसुतवीद्वेषोमहिष्यः ॥ १४ ॥ आस्कंदंनकथमपियोषितोनयाव
द्भीमत्यःश्रीयकरधार्यमाणहस्ता ॥ औत्सुक्यत्वरितममुस्तदंबुतावत्संक्रांतप्रति
मतयाधोदेवतानः ॥ १५ ॥ ताःपूर्वंसरसकृतमाप्यगाधंकृत्वापोन्मदुपदमंतरादिशं

॥मा॰॥ त्मः॥ कामि॰ न्योमनइव कामिनोसरागैरंगैस्तज्जलमनुरंजयांबभूवुः॥१६॥ संक्षो
॥५८॥ भंपयसिमुहुर्महेभकुंभश्रीभाजाकुचयुगुलेननीयमाने॥ विश्लेषंयुगमगमद्र
थांगनाम्नोरुद्वृत्तः कइवसुखावहःपरेषां॥१७॥ आसीनातटभुविविस्मितेनभ
र्त्रारंभोरुरवतरितुंसरस्यनिच्छुः॥ धुन्वानाकरयुगमीक्षितुंविलासान्शीता
लुःसलिलगतेनसिच्यतेस्म॥१८॥ नेच्छंतीसममममुनासरोवगाढुंरोधस्तःप्र
तिजलमीरितासखीभिः॥ आश्लिष्यद्भयचपलेक्षणंनवोढावोढारंविपदिन
दूषितेतिभूमिः॥१९॥ तिष्ठंतंपयसिपुमांसमंसमात्रेतद्दध्नंतदवयतीकिला ॥५८॥
त्मनोपि॥ अभ्येतुंसुतनुरभीरियेषमौग्ध्यादाश्लेषिद्रुतममुनानिमज्जतीव

॥२०॥ आनाभःसरसिनतभ्रुवावगाढेचापत्यादथपयसस्तरंगहस्तैः॥ उच्छ्रायि
स्तनयुगमध्यरोहिलब्धस्पर्शानांभवतिकुतोथवाव्यवस्था॥२१॥ कांतानांकुवल
यमप्यपास्तमक्ष्णोः शोभाभिर्नमुखरुचाहमेकमेव॥ संहर्षादलिविरुतैरितीव
गायल्लोलौमौपयसिमहोत्पलंननर्त्त॥२२॥ त्रस्यंतीचलशफरीविघट्टितोरुर्वा
मोरुरतिशयमापविभ्रमस्य॥ क्षुभ्यंतिप्रसभमहोविनापिहेतोर्लीलाभिःकि
मुसतिकारणेरमण्यः॥२३॥ आकृष्टप्रतनुवपुर्लतैस्तरीद्भस्तस्यांभस्तदथसरो
महार्णवस्य॥ अक्षोभिप्रसृतविलोलबाहुपक्षैर्योषाणामुरुभिरुरोजगंड
शैलैः॥२४॥ गांभीर्यंदधदपिरंतुमंगनाभिःप्रक्षोभंजघनविघट्टनेननीतः॥

॥मा॰॥ अंभोधिर्विकसितवारिजाननोसौ मर्यादां सपदि विलंघयांबभूव ॥२५॥ अन्वेष्टुं
॥५८॥ दयितमिवावगाढमारादूर्मीणां ततिभिरभिप्रसार्यमाणः ॥ कस्याश्चिद्विततनल
च्छिकांगुलीको लक्ष्मीवान्सरसि सराजकेशहस्तः ॥२६॥ उन्निद्रप्रियकमलो नोर
मं रमण्यः संरेजे सरसि वपुः प्रकाशमेव ॥ युक्तानां विमलतया तिरस्क्रियायैना
क्रामन्नपि हि भवंत्यलं जलौघः ॥२७॥ किं तावत्सरसि सरोजमेतदारादाहोस्मिन्मु
खमवभासते तरुण्याः ॥ संशय्य क्षणमिति निश्चिकाय कश्चिद्विलोकैर्बकसहवा
सिनां परोक्षैः ॥२८॥ शृंगाणि द्रुतकनकोज्वलानि गंधाः कौसुंभं पृथुकुचकुंभ ॥५८॥
संगिवासः ॥ मार्द्वीकं प्रियतमसन्निधानमासन्नारीणामिति जलकेलिसाध
नानि ॥२९॥

उन्मुंगादनिलचलांशुकास्तटांतश्वेतोभिः सहभयदर्शिनां प्रियाणां ॥ श्रोणीभिर्गुरुभि
रतूर्णमुत्पतंत्यस्तोयेषु द्रुततरमंगनाः प्रपेतुः ॥३०॥ मुग्धत्वादविदितकैतवप्रयोगा गच्छं
त्यः सपदि पराजयं तरुण्यः ॥ ताः कांतैः सह करपुष्करेरितांबुव्यात्युक्षीमभिसरणग्रहाम
दीव्यन् ॥३१॥ योग्यस्य त्रिनयनलोचनानलार्चिर्निर्दग्धस्मरपृतनाधिराजलक्ष्म्याः ॥ कां
तायाः करकलशोद्धृतं पयोभिर्वक्त्रेंदोरकृतमहाभिषेकमेकः ॥३२॥ सिंचंत्याः कथमपि
बाहुमुन्नमय्य प्रेयांसं मनसिजदुःखदुर्बलायाः ॥ सौवर्णं वलयमवागलत्कराग्राल्लाव
ण्यश्रिय इव शेषमंगनायाः ॥३३॥ स्निह्यंतीं दृशमपरां निधाय तूर्णं मूर्तेन प्रणयरसे
न वारिणेन ॥ कंदर्पप्रवरगमनाः सखीसिसिक्षालक्ष्येण प्रतियुवमंजलिं चकार ॥३४॥
आनंदं धंदंति मुखे करोदकेन श्यामायादयिततमेन सिच्यमाने ॥ ईर्ष्यंत्यावदनमसि

॥मा॰स॰॥ ॥५०॥

क्तमप्यनल्पस्वेदांभः स्नपितमजायतेतरस्याः ॥ उद्वीक्ष्यप्रियकरकुड्मलापविद्धैर्वक्षोज
द्वयमभिषिक्तमन्यनार्याः ॥ अंभोभिर्मुहुरसिचद्वधूरमर्षादात्मीयंपृथुतरनेत्रयुग्ममु
क्तैः ॥ ३६ ॥ कुर्वद्भिर्मुखरुचमुज्वलामजस्रंयैस्तोयैरसिचतवल्लभांविलासी ॥ तैरेवप्रति
युवतेरकारिदूरात्कालुष्यंशशधरदीधितिच्छटाछैः ॥ ३७ ॥ रागांधीकृतनयनेननामधेय
व्यत्यासादभिमुखमीरितःप्रियेण ॥ मानिन्यावपुषिपतंनिसर्गमंदेभिंदानोहृदयमसा
हिनोदवज्रः ॥ ३८ ॥ प्रेम्णोरःप्रणयिनिसिंचतिप्रियायास्तत्तापंनवजलविप्रुषोगृही
त्वा ॥ उद्धूताःकठिनकुचस्थलाभिघातादासन्नांभृशमपरांगनामधाक्षुः ॥ ३९ ॥ सं
क्रांतंप्रियतमवक्षसोंगरागंसाध्वस्याःसरसिहरिष्यतेधुनांभः ॥ तुष्ट्यैवंसपदिहृते

॥५०॥

पितत्रतेपेकस्याश्चित्स्फुटनखलक्ष्मणःसपत्न्याः ॥ ४० ॥ हूतायाःप्रतिसखिकामि
नान्यनाम्नाह्रीमत्याःसरसिगलन्मुखेंदुकांतेः ॥ अंतर्द्विद्रुतमिवकर्तुमश्रुवर्षै
र्भूमानंगमयितुमीशिरेप्रयांसि ॥ ४१ ॥ सिक्तायाःक्षणमवसिच्यपूर्वमन्याम
न्यस्याःप्रणयनतावताबलायाः ॥ कालिम्नासमधितमसुन्युरेववक्त्रंप्रायाक्ष
क्ष्णोर्गलदपशब्दमंजनांभः ॥ ४२ ॥ उद्वोढुंकनकविभूषणान्यशक्तःसध्रीचाव
लयितपद्मनालसूत्रः ॥ आरूढप्रतिवनिताकटाक्षभाराःसाधीयोगुरुरभव
द्भुजस्तरुण्याः ॥ ४३ ॥ आबद्धप्रचुरपरार्ध्यकिंकिणीकोरामाणामनवरतोदगा
हभाजा ॥ २ ॥ नारावंव्यतनुतमेखलाकलापःकस्मिन्वासजलगुणेगिरांपटुत्वं ॥

पर्यङ्केसरसिद्धतेरुकपयोभिर्लोलाक्षेसुरतगुरावधिजघ्निषेः॥सुश्रोण्यादवलस
नेनवीक्षितस्तन्यस्तेनद्रुतमक्षताङ्गिनीसखित्वे॥५५नारीभिर्गुरुजघनस्खलीह
नानामास्यस्त्रीविघ्नितविकासिवारिजानां॥लोलत्वादपहरतांतदंगरागंसं
ऊरेसकलुषआशयेजलानां॥५६॥प्रभ्रष्टैःसरभसमंसवेगहर्षोद्भिन्नि
ग्धुलितयूथिकापरागैः॥आबाधैःसरसिहरणमयेवधूनामोघीनिद्युतिशक
लैरिवच्यरंजि॥५७॥युग्मं॥अस्माकीयुवतिदृशामसौतनोस्तिछायेवश्रिय
मनपायिनीकमेभिः॥मत्वेवंस्वगुणविधानसाम्यसत्यैःयानीयेसितिविदधा
विरेजनानि॥५८॥निर्धौतेस्तितहरिचंदनद्रवौघैरापांडोर्गतपरभागया

गनायः॥अक्रूयस्तनकलशंदृयादुपेयाविद्वेडस्वदृस्यस्वहारयष्ट्या॥५९॥अन्यनंगुण
मस्तस्यधारयंतीसंफुल्लस्मुरितसरोरुहावतंसा॥प्रयोभिःसहसरसीनिषद्यमाणारक्त
रक्तत्वंव्यधितवधूदृगासवंवा॥५१॥स्नातानांहृदमलोरुबिंदुसंत्रैरुज्जोमूर्विरदृग
मुरोरुकुंतैः॥हाराणांमणिभिरिवाश्रितोसमंताद्वक्षस्त्रैगुणवदुपाश्रयाय्येव॥५२॥
आस्रुःपतितरीतस्वसंभवोयिस्वछानांपरिहरणीयतामुपेत॥कर्णभ्यःश्रुत
तमसिनोत्पलंवधूनांवीविक्षिस्तटमनुयान्निरांसुरापः॥५३॥दंतानामधरकयाक्क
पदानिघत्यपास्तनुमालेनांनखांकाः॥आनिन्युःश्रियमधितोयमंगनानांरो
नायैचिपदस्सदाश्रितानखंति॥५४॥कस्याघ्रिन्मुरवमनुधौतपत्रलेखंव्यातेने
सकिलकरावलंबिनीना॥किंत्वक्व्यतिकरपिंजरांतराभिश्चित्रेरलम

लकायवल्लरीभिः॥५५॥वक्षेभ्योघनमनुलेपनंयदूनामुत्तंसानहरतवारिमूर्द्धजेभ्यः॥
नेत्राणांमदकलिरक्षतेवतस्ते।वस्तुष्यःखलुमहतांपरैरगम्याः॥५६॥याबाह्यःसरवलुज
लैर्निरासिरागायस्त्रियेत्सतुनदवरुद्धएवतेषां॥५७॥धीराणांव्रजतिहिसर्वएवनांतःपाति
त्वादखिलभवनीयतांपरस्य॥५८॥घनानामुरसिरुहेषुहारलीलाविलसत्रीर्जघनतट
वेलानां॥गल्लेषुस्फुरदलकपत्रवल्लीपर्योन्नेपर्यसिविभूषणंवधूनां॥५९॥
भस्याद्रिर्जलमणिहेमभिर्वधूनामंगेभ्योगुरुतरमुल्लिलङ्घयेव॥निर्मात्यैरथन
रतवर्धिरितानामप्यङ्गैर्वहुलघीयसांहिधार्ष्ट्यं॥६०॥आमृष्टरस्तलकुचः
स्रजोद्विरस्तानीरङ्गंवसनमपाकृतोंगरागः॥कामस्त्रीरनुशयवानिवस्वपक्षात्या ॥६१॥
घातादिनसुतरांवकारसारः॥६१॥सीतास्निग्धबलवदुपेयुषेरनीदेरास्कान्छिदि

रसमीरकंपितेन॥रामाणामभिनययौवनोभ्रमाजोरान्क्षपितसननटयार्नवांशुके
न॥६२॥स्रोतोद्भिःसमधिकमात्तमंगसंगालावण्यंतनुमिदंबुवाससांते॥उत्तरे
नरलतरंगसंगलीलानिष्पत्तेरथसरसःप्रियासमेहैः॥६३॥दृग्यानामपिकृतविस्म
यांपुरस्तादुन्मस्तस्फुरदरविंदवासहस्तां॥उद्दीप्तश्रियमिवकांचिदुत्तरंतीमसमाप्त
जलनिधिमथनस्यदेवतारां॥६४॥लक्ष्मण्यत्परिहृतमनयोःक्लांतदृनार्थनदुर
कसक्तमनोः॥नारीणांविमलतरंमुलूसत्यामासांतर्धनुरसदुकूलमेव॥
॥६५॥यासांमूलेन्यवसतयानियोषितस्ताश्चक्षात्रक्षतिनिरहासितेमुदेव॥अ
स्राक्षुःक्षुवन्कुलानियानिस्खलत्स्मृतिभिरराद्तैःशुचेव॥६६॥आर्द्रत्वा
द्वितिरयनीमुपयचद्भिःसंसक्तिंभेदमभिरोधवृतेः॥अंगेभ्यःकथमपि
वामलोचनानांविश्लेषःखलुनवरन्तकेःप्रपेदे॥६७॥प्रत्यंसंविलुलितमूर्द्धजा

विरायस्नानास्नानार्द्रवपुरुत्वापयतिकैलेका॥ नाजानादलिमतमंतिकेनिरी
क्ष्यस्वेदांबुद्रवमथवन्नरांपुनस्तत्॥ ६७॥ सीमंतेनिजमधुव भ्रतीकराभ्यामाल
क्ष्यस्ननतटबाहुनूलभागं॥ मन्वीन्यासुदरमिलब्धतानिरध्येनैवाहोविरमति
कौतुकंप्रियेभ्यः॥ ६८॥ स्वच्छांभस्तपनविधौतमंगमोघस्नावूलघुतिविश्रा
दोविलासिनीनां॥ वासश्चप्रतनुविवक्षमस्त्वतीयानाकल्पोय दिकुनेपु
णानशान्यः॥ ६९॥ इतिविधौतपुरंध्रिसमत्सरान्सरसिमज्जनेनाश्रयमाल
वतोनिशायिनीमपमलांगभासः॥ अवलोक्यतेस्वयादवानपरावारिररा
शेःशिशिरेतररोचिषाप्ययातनिषुमुक्तमीषे॥ ७०॥ ॥॥॥ इतिशिशुपाल ॥ ६ ॥
वधेमहाकाव्येश्रीमाघकृतौ जलकेलिवर्णनोनामाष्टमःसर्गः॥ ८ ॥

॥अमिताप्तसंपदमथोद्धरुविर्निजतेजसामसहमानइव॥ पयसिप्रपित्सुरयरांबुनिधेरस्ति
रोढुमस्तगिरिमभ्यपतत्॥ १॥ गतयापुरःप्रतिगवाक्षमुखंदधतीतरेषु भृशमुत्सुकना॥
॥मुहुरंतराल भुवमस्तगिरेःसवितुश्चयोषिदमिमीतदृशा॥ २॥ विरलातपच्छविरनुष्णवपुः
परितोविपांडुदधदभ्रशिरः॥ अभवद्गतः परिणतिंनिशिथिलःपरिमंदसूर्यनयनोद्
वसः॥ ३॥ अपरा शीतकतेरणशैलनिलीनलोकितलतांगुलये॥ निलयायशास्वि
नइत्यवाचयतेदृदुराकुलाःखगकुलानिगिरः॥ ४॥ उपसंध्यमास्तनुसानुमतःशिखरेषु
तत्क्षणमहीतरुचः॥ करजालमंतसमयेपिसतामुचिनेरवल्लभतरमेवपदं॥ ५॥ प्रतिबू
लतामुपगतेदिवधौविफलत्वमेतिबहुसाधनता॥ अवलंबनायदिनभर्तुरभून्नपति
व्यतःकरसहस्त्रमपि॥ ६॥ नवकुंकुमारुणपयोधरयास्वकरावमुक्तरुचिरांबरया॥ अति
शयिक्तमेत्यवरुणस्यदृशाभृशमन्वरज्यदनुवारकरा॥ ७॥ गतवत्यराजतजपाकुसुम

स्तबकद्युतो हिनकरेवननिं ॥ बकुलानुरागकुरविंददलप्रतिबद्धमध्यमिव दिग्वलयं ॥८॥
हृतशातकुंभनिभमंशुमतो वपुरर्द्धमग्नवपुषः पयसि ॥ व्यरुचद्विरिंचनरवलिन्नहृद्
गदंडकैकृतरखंडमिव ॥९॥ अनुरागमेतवमिलोचनयोर्दधतंवपुःसुखमतापकरं ॥ जिर
कासयद्रविमपेतवसुंवियदालयादपरदिग्गणिका ॥१०॥ अभितिग्मरश्मिविरमाविष
यादवधानरिवनमन्निमेषनया ॥ विगलन्मधुव्रतकुलाम्बुजलंन्यमीलदलिनयनन
लिनी ॥११॥ अविलाव्यतारकमदृष्टहिम द्युतिबिंबमस्तमितभानुनभः ॥ विगताकृतापन
तनिश्रमोदपदवीमिवविष्णुपदं ॥१२॥ कथमिहाम्भसीरभसंविमलापरलोक
मभ्युपगतेदृविदुः ॥ चलनंत्विषः कथमिवेतरथासुलभोन्यजन्मनिसरोरुहतां ॥१३॥
विहिताजलिजनयतादृशतीविकसत्कुमुदकुसुमारुणतां ॥ चिरमुद्ध्यतांधियतनुरोमभू
दसौनपित्मसूःप्रकृतिमात्मभुवः ॥१४॥ अथसांद्रसंध्यकिरणाकणितंहरिहूतिकृतिमि

॥६३॥

युनेपतनो ॥ एचुगत्ययातविरहार्तिदलद्दृदयास्तनाग्रनुलिप्तमिव ॥१५॥ नियमेनश्रि
यःसततमेदितश्रयितंयदंबुजजन्मतया ॥ दिवसात्ययान्नदृषिसुक्ष्मलोपलाजनंप्र
तितनोद्यमद्यः ॥१६॥ दिवसानुमित्रमिवदिग्वलयंकिमितास्यतेबतमयाबलया ॥ रुचिमंशु
रस्यविरहाधिगमादितिसंध्ययापिसपदन्यदाभि ॥१७॥ पतितेपतंगमृगराजिभ्यनिज
प्रतिबिंबरोषितरवांबुनिधिं ॥ अथनागयूथमलिनानिजगत्यरितस्तमांसिपरितस्तरि
रे ॥१८॥ किमलंबनावरविलग्नमधः किमवर्द्धतोद्भवनीतलतः ॥ प्रससारतिर्यगथदि
ग्भ्यइतिद्रयुशीभवन्निरधारितमः ॥१९॥ व्यसरन्नभूधरगुहांतरतः पटलं बहिर्बहुल
पंकरुचिः दिवसावमानपटनस्तनमोबहिरित्यबाधिकमरुत्कुहरं ॥२०॥ युग्मं ॥ स्खगितां
बरक्षितितलेपरितस्तिमिरैरुनस्यदृशांधयति ॥ दधिरेसमाजनमभूर्वमतः प्रियवेश्म
वर्त्मसुदृशेपदद्दशुः ॥२१॥ अवधायकार्यगुरुतामभवन्नभयायसांद्रतमसंतमसं ॥ सुत

नोत्तनोवदीथितापगमेतनुरोमराजिपथेवपथेव ॥२२॥ दहनोपिभास्करुचाङ्किकथःसनमो
नमोभिरधिगम्यतत्तो ॥ द्युतिमयहीं ह्रहगणोलघवःशकटीभवंतिमलिनाश्रयतः ॥२३॥ अ
नुलेपनामिकुसुमान्यबलाःक्रमन्यवःपतिषुदीपदृगः ॥ समयेनतेनसुचिरंस्थितादृतबोधि
तस्मरमबोधयत ॥२४॥ वसुधातनिःसृतमिवाहिपतेःपटलंफलामणिसहस्ररुचां ॥ स्फुरदं
शुजालमथशीतरुचःककुभंसमस्कुरुतमाधवतीं ॥२५॥ विशदप्रभापरिगतंविबभावुद
यावलम्बहितेंदुवपुर्मुखमश्रकादृदानंदानकैःसविलासहासमिवदाक्रीदृशा ॥२६॥
कलयातुषारकिरणस्यपुरःपरिमंदभिन्नतिमिरोघऊर्जं ॥ क्षणमभ्यपद्यतजनैर्ननरुषा
जगनंगणाधिपतिमूर्तिरिव ॥२७॥ प्रथमंकलाभवदथोर्द्धमथोहिमदीधितिर्महदभूदु ॥६५॥
दितः ॥ दधतीध्वंकमंतएवनतुपश्चिमतोज —— सोपिसहसोपचयं ॥२८॥ कलयो
तुषारकिरणस्यपुरःपरिमंदभिन्नतिमिरोघऊर्जं ॥ क्षणमभ्यपद्यतजनैर्ननरुषागगनं

गणाधिपतिमूर्तिरिव ॥२९॥ उदमज्जिकेठरुजितःशयनादपिनद्धपांडुरसरोरुरुचा ॥ प्रथय
मंप्रबुद्धनदराजसुतावदनेंदुनेवतुहिनद्युतिना ॥३०॥ अथलक्ष्मणानुगतंतकांतवपुर्जल
धीक्षतीत्यदानिदाशरथिः ॥ परिवारितपत्तिरतल्लगणैस्तमिरौघरात्रसबलिंवि
लिदृ ॥३१॥ उपनीवितस्यसततंधरेतःपरमुग्धतांवणिगिवाडुपतेः ॥ घनवीचिवीधिमव
तीर्णवतानिधिरंशुसामुपसद्यायकलां ॥३२॥ रजनीमवाप्यकुरुमापनदा ॥ सवदिव्य
स्त्रषयदसावपपितां ॥ अवलंबितक्रममहोमहतामितरेतरोपकृतसद्धिरतं ॥३३॥ दिवसे
म्रेगष्मेदहरुचिपादहतांरुदतीमिवानवरतालिरुतैः ॥ मुहुरामृषन्मुखधरोग्रकुरैरुदसी
रवत्कुमुदंनीवितनां ॥३४॥ प्रतिकामिनीतिदद्दशुश्रांकतां स्मरजन्यघर्मपयसिवि
तां ॥ हसदुज्ज्वलभिन्दिराशिरिवगलज्जलबिंदुमिंदुमणिरुद्गतवपुः ॥३५॥ अमत
द्रवैविदधद्रुदग्रमपमार्गमोषधिपतिस्मरंवेः ॥ परितोधिसर्पिपरितापिभरं

वपुषोवतारयतिमानविषां ॥ २६ ॥ अमल ऋसुप्रीतफलन्नमितस्तरुणीकपोलफलेषु
मुहुः ॥ विससारसोद्वतरभिंदुरवामधिकाविभासिनदृशांनिकरः ॥ २७ ॥ उपधूरटवेलम
र्म्मिभुजैःसरितामवुरुभद्धीरामपिरुनीकुरुःकिमिवचित्रमहोयगिणांगणमनंग
लघु ॥ ३८ ॥ मवनोदरेषुपरिमंदतयाशयितोलसस्फटिकयष्टिकरः ॥ अवलंब्यजालकमु
खेपगतानुदीतमृदुदिङ्मुखिरणान्मदनः ॥ २९ ॥ अविशावितवुविषयःप्रथमंमदनोपिनल
मरुवत्तमसा ॥ उदितेदृशंप्रकटमत्यमुनायदर्मुधेधाम्निधमुरावहवे ॥ ३० ॥ अव
कःशमांशुहृदयेसुदृशांनमितेविकासिमुदयाछशिनः ॥ कुमुदस्यपुष्पधनुषोधनुषः
श्लथितंशिलीमुखगणोलकृत ॥ ३१ ॥ युगपद्विकाशमुदयाद्गमितेशशिनः ॥ शिलीमु
खगणोलकृत ॥ इति इतनेत्यपुष्पधनुषोधनुषः कुमुदस्यनामनिरवावसरः ॥ ३२ ॥
कुचभोंमुखानिसहसो ज्वलयन्ददद्दाकुलत्वमधिकंरतये ॥ अदितीव दिंडुर

परोदहनःकुसुमेषुमत्रिनयनघलवः ॥ ४३ ॥ इतिनिश्चितप्रियतमागतयःसतथोदधि
तावुदितवन्यबल ॥ प्रतिकर्मकर्तुमुपवक्रभिरसमर्थोहसर्वमुपकारिहृतं ॥ ७४ ॥ सममे
कमवद्धतुःसुतनोर्गुरुहारभूषणमुरोऊतटौ ॥ घटतेहसंहततयाजनितामिदमव
निर्विरीचितांवहते ॥ ४५ ॥ कदलीपकांडरुचिरोरुतरोऊघनस्थलीपरिसरेदृहतिर
सनाकलापकगुणेनवधर्मवरध्वजीदूरदमावलयत ॥ ४६ ॥ अधरेषुलक्षकरसःसुद
शंविशदंकपोलभुविलोधरजः ॥ नवमंजुनंनयनंपंकजयोर्विभिदेनशंखिनिहिता
न्ययसः ॥ ४७ ॥ स्फुरदुज्वलाधरदलैर्विलसद्दशनांशुकेसरभरैःपरित ॥ धृतमुग्धग
ण्डफलकर्ण्यरुचंविकसद्भरास्यकमुदैःश्रमदः ॥ ४८ ॥ भजतेविदग्धमधिकंनजितस्म
दनुप्रवेशमथवाकुशलं ॥ मुखविंदुरुज्वलकपोलमतःप्रतिमाछलेनसुतनोरविशत् ॥
४९ ॥ धवमागताःप्रतिहतिंकृशेनेमदनेपवःकुलतेऽमहति ॥ इतरांगवन्नयदिदं

॥मा॰स॰॥ गरिमग्लपितावलग्नमगमत्तनुतां ॥५०॥ नमनोरमास्वपि विशेषविदां निरचेष्टयोग्य
मिदमेतदिति ॥ गृहमेष्यति प्रियतमे सुदृशां वसनांगरागसुमनःसुमनः ॥५१॥ वपुरन्वलि
॥६६॥ त्तपरिरंभसुखव्यवधानभीरुकतयानवधूः ॥ क्षममस्यबाढमिदमेव हि यत्प्रियसंग
मेष्वनवलेपमदः ॥ नजपाणिपल्लवतटस्खलनादभिनासिकाविवरमुत्पतितैः ॥ अपरो
परीक्ष्य शनकैर्मुमुदे मुखवास्यवासकमलश्वसनैः ॥५३॥ विधृते दिवासवयसा च पु
रः परिपूर्णमंडलविकाशभृति ॥ हिमधाम्नि दर्पणतले च मुहुः स्वमुखश्रियं मृगदृशो द
दृशुः ॥५४॥ अभिजानुबाहुमुपधाय नमत्करपल्लवार्पितकपोलतलं ॥ उदकंठिकंठिप
रिवर्तिकलस्वरशून्यगानपरयापरया ॥५५॥ प्रणयप्रकाशनविदो मधुरासुतराम
भीष्टजनचित्तगृहं ॥ प्रजिघाय कांतमनुमुग्धतरास्तरुणीजनो दृश इवाथ सखी ॥५६॥ ॥६६॥
नवमेव गच्छति यथा लघुतां करुणां यथा च कुरुते समयि ॥ निपुणं तथैनमुपगम्य व

वेदरभिते शिलासदृशि भित्तिवनं विवसे ॥५७॥ दयितायमानपरयापरया त्वरितं यया
वगमितापि सखी ॥ किमु नोदिताः प्रियहितार्थकृतः कृतिनो भवंति सुहृदः सुकृतां ॥५८॥
कुलकं ॥ प्रतिपद्य कांतमपराधकृतं यदि तावदस्य पुनरेवमया ॥ क्रियतेनुवृत्तिरुचितै
व ततः कलयेदमानमनसं सखि मां ॥५९॥ अवधीर्य धैर्यकलितादयितं विदधे विरोधम
थ तेन सह ॥ तव गोप्यते किमिव कर्तुमिदं न सहास्मि साहसमसाहसिकी ॥६०॥ तदुपेत्य
मास्मतमुपालभथाः किल दोषमस्य न हि विप्रवयं ॥ इति संप्रधार्य रमणाय वधूर्विहि
तागसेपि विससर्ज सखीं ॥६१॥ ननु संदिशेति सुदृशोदितया त्रपया न किंचन किलाभि
दधे ॥ निजमैक्षि मंदमनिशं निशितैः क्रशितं शरीरमशरीरशरैः ॥६२॥ ब्रुवते स्म दूत्य उ
पसृत्य नरानखयत्प्रगल्भमतिगर्भगिरः ॥ सुहृदर्थमीहितमजिह्मधिया प्रकृतेर्विरा
जतविरुद्धमपि ॥६३॥ मम रूपकीर्तिमहरद्भुवि यस्तमनुप्रसक्तहृदयेयमिति ॥ त्वयि

(स० स्तु) मत्सरादिव निरस्तदयः सुतरां क्षिणोति रवलुतां मदनः ॥६८॥ तवसाकथासु परिच
हृयति स्रबणंयदंगुलिमुखेनमुहुः घननांधकंतयतितेन भवद्गुणपूगपूरितमतस्तत
(६५) या ॥६९॥ उपताप्यमानमनघर्मभिः रवसितैः सितेतरसरोऽहृदयः द्रुचतांनेनतुमसंस्तु
मतेनवनागकीलुदलपूगरसः ॥६०॥ दयितस्फुटंरतिपतेरिवनः स्थितांयदुत्पलपलाश
दृशः ॥६१॥ हृदयंनिरंतरबृहत्कठिनस्तनमंडलोवरणमप्यभिदन् ॥६२॥ कुसुमादपिस्मित
दृशः सुतरांसुकुमारमंगमितिनापरथा ॥ आनंदनिर्भरैकरसयाः करणंकुसुमेषुरुत्पत
तिया दुर्ग्रहरेवः ॥६३॥ विषतांनघेतनमपक्रियया समुपैतिसर्वमितिसत्यमदः ॥ अन
न्यजोपिनिरहाद्भवतोयदमूदहंतिहिमरश्मिरुचः ॥६४॥ उदितेप्रियांगतिसहार्दमिति ॥६७॥
अदधीयतप्रियतमेनवचः विदितंगितेहिपुरएवजुनेसयदीरिताः खलुकंगितिगिरः
॥७४॥ सप्तभिः कुलकं ॥ दयितादृतस्यमुखमिंदुमनसः परिमृष्टतामिवगतः पथमं ॥

उदितेततः सपदिलब्धपदैः क्षणदाकरेनुपदमिः प्रययौ ॥७१॥ निपपातसंभ्रमभृतः स्र
वणादसंसताभ्रवः प्रणिदितालिकुलं ॥ दयितावलोकविकसन्नयनंप्रसभंप्रणुन्नमि
वनीरुहं ॥७२॥ उपनेतुमुन्नमितवक्त्रदृवंकुचयोर्युगेनतरसाकलतं ॥ रभसोल्लिताभु
प्रगतः सहसापरिरभ्यकक्षनवधूमरुचत ॥७३॥ अनुदृक्षमागतवतः प्रतिमांपरिणाय
कस्यमुरुमुद्वहत ॥ मुकुरणवेपथुभृतांतिमरालयमप्ययातिनवधूकरतः ॥७४॥ अव
नम्यवक्षसिनिमग्नकुरंटितयेनगाढमुपगूहवता ॥ दयितेनतत्क्षणचलद्रसनाकलक
किंकिणीरवमुदासिवधूः ॥७५॥ करुदूनीविदधतोपगमेलसितंत्वरा विरहिता
नयना ॥ क्षणदृष्टहाटकशिलासदृशिस्मुरदूरुमिनिवसनंविवसे ॥७६॥ विदधोनम
न्यगुपाम्यदृशोर्दयितजनायवदकोयमिति ॥ अभिधातुमध्यवसितानगिरायुल

केनप्रियेनवबधूर्न्यगदद्॥ ७॥ उदितेरुसादमनिवेपयुमत्सुहृद्गोमिनर्तविधुरत्रिपथा॥
वपुराहृतिनिशयशसिपुरःप्रतिपन्निमूढमपिबाढमभ्रत॥ ७॥ परिमंथरशिरलघरुरा
दधिवेश्मपत्युरुपसारविधौ॥ स्खलितामिरप्यनुपदंप्रमदाःप्रणयातिभूमिमगमन्न
गतिभिः॥ ७॥ मधुरोन्नतद्रुलिनंवहतोःस्वकरप्रयोगनतुरस्ववच॥ प्रकृतिस्थमेवनि
पुणागमितस्फुटनाद्यलीलमरुवत्सुमनो॥ ८॥ तदयुक्तमंगतविवश्वरजानकृतयदी
क्षणसहस्रतयं॥ प्रकृटीकृताऊगतियेनरवलुस्फुटमिंद्रताधमयिगात्रभिद॥ ८॥ द
तिरंगतुभिकुमारिधायपुरक्षणदृष्टिपातविहसद्वदना॥ स्वकरावलंबनममुंकगलल
लकांचिकांचिदरुणत्तरुणः॥ ८॥ नविभावयत्यनिशमक्षिगतामपिमारुतानपिसमी ॥ ६ ॥
पयतो॥ हृदयस्थितामपिपुनःपरतःकथमीक्षसेबहिरकीकृतमा॥ ८॥ विशेषकं॥ अप
यातिसेरोषयानिरस्तेकृतकंकामिनिचुंबुवेमृगाक्ष्या॥ कलयन्नपिसव्यथावतस्ते॥

कुतनस्खलितःकिलेतरोपि॥ ८॥ आलेऽयप्रियतममंशुकंविनीवोयन्नस्तेनिमितमु
खेंदुमानवत्या॥ तन्ननपद्मवलोकयांबभूवेमानस्यहृतमयानुमास्थितस्य॥ ८॥ सुहृद्गाःस
हसाव्यलोकनत स्मरसाश्लिष्यवतःसयौवनोष्मा॥ कथमप्यभवत्स्मरानलोष्मा लः स्तन भा
रानखपाश्चकःप्रियस्य॥ ८॥ दथत्युरोजद्वयमुर्वशीतले नुवोगतेवस्वयमुर्वशीतलं व
नौमुखेनाप्रतिमेनकावनश्रियाधिकांताप्रतिमेनकावन॥ ८॥ इत्थंनारीघटयितुमलंकामि
कीकामंबमासवृप्रालेयांशोसपदिरुचयःशांतमानांतरायाः॥ आचार्यत्वंरतिषुकविकस
नमन्मथश्रीविलासाः क्रीत्यत्यूहन्नमकुलःसीधवश्चऋतुरासा॥ ८॥ मंदाक्रांताछंद॥ ॥१॥
इतिश्रीशिशुपालवधेमहाकाव्येश्र्यंबकविवरकरुणामणिश्रीमाघकृतोप्रदोषवर्णननामनव
मःसर्गः॥ ॥ ॥ सज्झिनोनिसुरभीण्यथयूनामुलंसन्नयनवारिरुहाणि॥ आययुःसुचदिता
निसुरायाघातितप्रियतमावदनानि॥ ॥ सापचारमुपशांतविचारंसानुतर्षमनुतर्षपदेन॥ तेमु

माघस॰ १०
६९

हूर्तमनुमूर्तमपिप्यन्प्रेममानमवधूयवधूःस्वाः २ क्रांतकांतवदनप्रतिबिंबे भ
ग्नबालसहकारसुगंधौ स्वादुनिप्रणदिताळिनिशीतेनिर्व्वारमधुनींद्रियवर्गः
३ कापिशायनगंधिविघूर्णन्नुन्मदाधिशयितुंसमरोत फुल्लदृष्टिवदनंवनि
तानामज्बचारुचकषंचषडंघ्रिः ४ बिंबितंभृतपरिश्रुतिजानन्भाजनेजळ
जमित्यबलायाः घ्रातुमक्षिपततिभ्रमरस्मभ्रांतिभाजिभवतिक्वविवेकः ५
दत्तमिष्टतमयामधुपत्युर्बाढमापपिबतोरसवत्तां यत्सुवर्णमुकुटांशुभिरासी
च्चेतनाविरहितैरपिपीतं ६ स्वादनेनसुतनोरविचारादोष्ठतःसमचररिष्टरसोत्र
अन्यमन्यदिवयन्मधुयूनःस्वादमिष्टमतनिष्टतदेव ७ बिभ्रतोमधुरताम

६१

धुपात्रंरागिभिर्युगपदेवपघाते आननैर्मधुरसोविकसद्भिर्नासिकाभिरसि
तोत्पलगंधः ८ पीतवत्यभिमतेमधुतुल्यस्वादमोष्ठरुचिकंविददंक्षौ ल
भ्यतेस्मपरिरक्ततयात्मायावकेनवियतापियुवत्याः ९ कस्यचित्समदनंम
दनीयंप्रेयसीवदनपानपरस्य स्वादितःसकृदिवासवएवप्रत्युतक्षणविदंश
पदेभूत् १० पीतसीधुमधुरैर्मिथुनानामाननैःपरिहृतंचषकांतः व्रीडया
रुददिआलिविरावैर्नीळ "दि" नीरजमगच्छदधस्तात् ११ प्रातिभंत्रिस
रकेणगतानांवक्त्रवाक्यरचनारमणीयः गूढसूचितरहस्यसहासःसु

७० भ्रुवांप्रविहृतेववृतेपरिहासः १२ हावहारिहसितंवचनानांकौशलंदृ
शिविकारविशेषाः चक्रिरेभृशमृजोरपिवध्वाःकामिनेवतरुणेनमदे
न १३ अप्रसन्नमपराध्वरिपत्यौकोपदीप्तमुररीकृतधैर्यं क्षालितंनुश
मितंनुवधूनांद्रावितंनुहृदयंमधुवारैः १४ संतमेवविरमप्रकृतत्वाद
प्रकाशितमदिद्युतदंगे विभ्रमंमधुमदःप्रमदानांधातुलीनमुपसर्गइ
वार्थं १५ सावशेषपदमुक्तमुपेक्षास्रस्तमाल्यवसनाभरणेषु गंतुमि
च्छितमकारणतस्माद्योतयंतिमदविभ्रममासां १६ मंद्यमंदविगलत्रपमी ७०

षच्चक्षुरुच्छ्वसितपक्ष्मदधत्यां वीक्ष्यतेस्मशनकैर्नववध्वाकामिनोमुखमधो
मुखयैव १७ याकथंचनसखीवचनेनप्रागभिप्रियतमंप्रजगल्भे व्रीडजा
ड्यमभजन्मधुपासास्वीमदात्प्रकृतिमेतिहिसर्वः १८ छादितःकथमपित्र
पयांतर्यःप्रियंप्रतिचिरायरमण्याः वारुणीमदविशंकमथाविश्चक्षुषोभ
वदसाविवरागः १९ आगतानगणितप्रतियातान्वल्लभानभिससारयि
षूणां ।प्रापिचेतसिसविप्रतिसारेसुभ्रुवामवसरःसरकेण २० सापुन
स्तमभिसीसरमागस्कारिणंमदविमोहितचेताः योषिदित्यभिललाषन

हालांडुस्त्यजः खलु सुखादपि मानः २१ ह्रीविमोहमहरद्दयितानामं
॥७१ तिकं रतिसुखायौ सुप्रसादमिति सेवितमासीत्सद्य एव फलदं मधु तासां
२२ दत्तमात्तवदनं दयितेन व्याप्तमातिशयिकेन रसेन सस्वेदमुखसुरप्र
मदानां नामरूढमपि च व्युदपादि २३ लब्धसौरभगुणो मदिराणामंग
नास्यकमलस्य च गंधः मोदितालिरितरेतरवेधादन्यतामभजतातिशयं नु
२४ मानभंगपटुना सुरतेच्छां तन्वता प्रथयतादृशि रागं लेभिरे सपदि भा
वयतां तयोषितः प्रणयिनेव मदेन २५ यानधौतनवयावकपंकं सुभ्रुवो ॥ ७१

निभृतश्चुंबनदक्षाः प्रेयसामधररागरसेन स्वं किलाधरमुपालिररंजुः
२५ अर्पितं रसितवत्यपि नामग्राहमन्ययुवतेर्दयितेन उज्झति स्म मदम
प्यपिबंती वीक्ष्य मद्यमितराथ ममाद २६ अन्ययान्यव नितागतवि
त्तं चित्तनाथमभिशंकितवत्या पीतभूरिसुरयापि न मेदे निर्वृतिर्हि मन
सो मदहेतुः २८ कोपवत्यनुवयानगृहीत्वा प्रागथो मधुमदाहितमो
हा कोपिनं विरहखेदितचेताः कांतमेव कलयंत्यनुनिन्ये २९ कुर्व
तामुकुलिताक्षियुगानामंगसादवमलंबितवाचां ईर्ष्ययेव हरता
ह्रियमासां तद्गुणः स्वयमकारि मदेन ३० गंडभित्तिषु पुरा सदृशी

मा· सर्गः ६ षु व्यांजिनांचितदृशांप्रतिमेंदुः सीधुपाटलितकांतिषुपश्चाद्रोध्रचूर्णति
लकाकृतिरासीत् ३१ उद्धूतैरिवपरस्परसंगादीरितान्युभयतःकुचकुं
॥७२॥ भैः योषितामभिमदेनबुधूर्णुर्विभ्रमातिशयपुंषिवपूंषि ३२ चारुता
वपुरभूषयदासांतामनूननवयौवनरागः तंपुनर्मकरकेतुनलक्ष्मीस्तांम
दोदयितसंगमभूषः ३३ क्षीबतामनुगतास्वनुवेलंतासुरोषपरितोष
वतीषु अग्रहीतुसशरंधनुरुज्झामासमुज्झितनिषंगमनंगः ३४ शंक
यान्ययुवतौवनिताभिःप्रत्यवेदिदयितःस्फुटमेव नक्षमंभवतितत्वविचा
रेमत्सरेणहृतसंवृतिचेतः ३५ आननैर्विचकसेहृषिताभिर्वल्लभानभित ॥७२॥

नूभिरभावि आर्द्रतांहृदयमापचरोषोलोलतेस्मवचनेषुवधूनां ३६ रूप
मप्रतिविधानमनोज्ञंप्रेमकार्यमनपेक्ष्यविकासि चाटुचाकृतकसंभ्रममा
सांकर्मणत्वमगमत्पद्रमणेषु ३७ लीलयैवसुतनोस्तुलयित्वागौरवाढ्य
मपिलावणिकेन मानवंचनविदावचनेनक्रीतमेवहृदयंदयितस्य ३८
चा स्पर्शभाजिविशदच्छविकारौकल्पितेमृगदृशासुरताय सन्नतिंदधतिपेतु
रजस्रंदृष्टयःप्रियतमेशयनेच ३९ यूनिरागतरलैरपितिर्यक्पातिभिःश्रु
तिगुणेनयुतस्य दीर्घदर्शिभिरकारिवधूनांलंघनंनयनैःश्रवणस्य ४०
संकथेप्सुरभिधातुमनीशासन्मुखीनचबभूवदिदृक्षुः स्पर्शनेनदयितस्य
नतभ्रूरंगसंगचपलापिचकंपे ४१ उत्तरीयविगमात्रयमाणारुंधतीकिलत

दीक्षणमार्ग आवारिष्टविकेतनविबोदुर्वक्षसैवकुचमंडलेमका ४२ अ
थालिंगनवर्णनं अंशुकंहृतवतातनुबाऊस्वस्तिकापिहितमुग्धकुचाग्रा
भिन्नशंखवलयंपरिणाप्यपर्यरंभिरभसादविराढा ४३ संजहारसहसाप
रिरब्धप्रियसखिविरहव्यथिरोधं संहितेरतिपतिस्मितभिन्नक्रोधमोक्षुत
रुणीषुमहत्सु ४४ शंसमानमुपयंतरिबधाःश्लिष्टवत्कपसपत्निजवन
आत्मनेवरुरुधेकृतिनेवस्वदसंगिवसनंजघनेन ४५ पीडितेपुरउरःप्र
तिषंभर्तरिरतनयुगनयुवत्या स्पष्टमवदलतःप्रतिनायोस्तन्मयत्वम
भवद्दयस्य ४६ दीपितस्मरउरस्कपपीडंवल्लुभेघनमभिस्वजमाने
वक्रतांनयतुःकुचकुंभौरुभ्रुवुःकठिनतातिशयेन ४७ संप्रवेष्टुमि ॥७३॥

वयोषितईषुःश्लिष्यतांहृदयभिष्टतमानां आत्मनःसततमेवतदंतर्वर्तिनोनरव
लुनमजानन् ४८ स्नुहक्तभिर्भरमधत्तवधूनामाईतांवपुरसंशयमंतः यू
निगाढपरिरंभिणिवस्त्रक्रोपमंबुवृषयदनेन ४९ नस्ममातिवपुषःश्रमदा
नामंतरिष्टतमसंगमजन्मा यद्भ्रुवोर्हरिवाप्यविकारांव्यानरोतनुरुहाश्चपि ष्य
हर्षः ५० यस्मियव्यतिकरात्रमदानामंगजेनपुलकेनबस्तेव प्रापितनंभश
मुद्भूसिताक्षिनरविंदिःसपदिबंधनमोक्षः ५१ अथचुंबनं क्रीमराद्व
नतंपरिरंभेरागवानवदुऊधवकृष्य अर्पिताधरदलभाननपद्मंयोषितो
मुकुलितोरुमधात्तीन् ५२ पल्लवोयमितिसाम्यसपक्षंदष्टवत्यधरबिंबम
क्षीष्ट पर्यकूजनरुतेवतरुण्यास्तारलालवलयेनकरेण ५३ केनचिन्मधु

मा॰ स॰ १॰ रमुल्बणरागं बाष्पतप्तमधिकं विरहेषु ओष्ठपल्लवमपास्य मुहूर्तं सुभ्रुवं सर
॥७४॥ सिमक्षचुचुंबे ५४ रचितं परिजनेन महीयः केवलाभिरतदंपतिधाम साम्य
मापकमलासखविष्वक्सेनसेवितयुगांतपयोधेः ५५ आवृतान्यपि निरंत
रमुच्चैर्योषितामुरसिजद्वितयेन रागिणामितरतो विमृशद्भिः पाणिभिर्जगृहि
रे हृदयानि ५६ कामिनामसकलानि विभुग्नैः स्वेदवारिमृदुभिः करुणाग्रैः
अक्रियंत कठिनेषु कथंचित्कामिनीकुचतटेषु पदानि ५७ सोष्मिणस्तनशि
लाशिखराग्रादात्तघर्मसलिलैस्तरुणानां उच्छ्वसत्कमलचारुषु हस्तैर्निम्नना
भिसरसीषु निपेते ५८ आमृशद्भिरभितो वलिवीचीलोलमानविततांगुलिह ॥७४॥
स्तैः सुभ्रुवामनुभुवान्प्रतिपेदे मुष्टिमेयमिति मध्यमभीष्टैः ५९ प्राप्तनाभि

नमदज्जनमाशु प्रस्थितं निवसनग्रहणाय औपनीविकमरुद्धकिलस्त्रीव
ल्लभस्य करमात्मकराभ्यां ६० कामिनः कृतरतोत्सवकालक्षेपमाकुलवधूकर
संगि मेखलागुणविलग्नमसूयां दीर्घसूत्रमकरोत्परिधानं ६१ अंबरं विनय
तः प्रियपाणेर्योषितश्च करयोः कलहस्य वारणीमिव विधातुमभीक्ष्णं कक्षया
य च वलयैश्च शिशिंजे ६२ ग्रंथिमुद्ग्रथयितुं हृदयेशे वाससः स्पृशति मानधनायाः
भ्रूयुगेन सपदि प्रतिपेदे रोमभिश्च सममेव विभेदः ६३ आशु लंघितवतीष्टकरा
ग्रे नीविमर्द्धमुकुलीकृतदृष्ट्या रक्तवेणिकहताधरतंत्रीमंडलक्वणितचारुचुकू
र्जे ६४ आयतांगुलिरभूदतिरिक्तः सुभ्रुवां क्रमशिशालिनि मध्ये श्रोणिषु

मा॰ स॰ ३ प्रियकरः पृथुलासु स्पर्शमापसकलेनतलेन ६५ चक्रुरेवललनोरुषुराजीः स्पर्श
॥७५॥ लोभवशलोलकराणां कामिनामनिहितान्यपिरंभास्तंभकोमलतरेषुनखानि
६६ ऊरुमूलचपलेक्षणमघ्नन्यैर्वतंसकुसुमैः प्रियमेताः चक्रिरेस्पदितानिय
थार्थमन्मथस्यकुसुमायुधनाम ६७ धैर्यमुल्वणमनोभवभावावामतांचवपुर
र्पितव्यंत्यः व्रीडितंललितसौरभर्धार्ष्ट्यस्तेनिरेभिरुचितेषुरमण्यः ६८ पाणिरो
धमविरोधितवांछंभर्त्सनांश्चमधुरस्मितगर्भाः कामिनःस्मकुरुतेकरभोरुर्हारि
शुष्करुदितंचमुखेपि ६९ वारणार्थपदगद्गदवाचामीर्ष्ययामुहुरपत्रपयाच कु
र्वतस्मसुदृशामनुकूलंप्रातिकूलिकतयैवयुवानः ७० अन्यकालपरिहार्यम ७५

जस्रंतद्वयेनविदधेद्वयमेव धृष्टतारहसिभर्तृषुताभिर्निर्दयत्वमितरैरबलासु
७१ बाहुपीडनकचग्रहणाभ्यामाहतेननखदंतनिपातैः योषितस्तनुशयस्तरु
णीनामुन्मिमीलविशदंविषमेषुः ७२ कांतयासपदिकोप्युपगूढप्रौढपाणि
रपनेतुमियेष संहतस्तनतिरस्कृतदृष्टिर्भ्रष्टमेवनदुकूलमपश्यत् ७३ आ
यतेकुचतटेनतरुण्याःसाधुसोढममुनेतिपपात। तद्यतःप्रियतमोरसिहाराः
पुष्पवृष्टिरिवमौक्तिकवृष्टिः ७४ सीत्कृतानिमणितंकरुणोक्तिःस्निग्ध
मुक्तमलमर्थवचांसि हासभूषणरवांश्चरमण्याःकामसूत्रपदतामुपजग्मुः ७५
उद्धृतैर्निभृतमेकमनेकैश्छेदवन्मृगदृशामविरामैः श्रूयतेस्ममणितंकल

मा॰ स॰ २

कांचीनूपुरध्वनिभिरक्षतक्ष्मेव ७९ ईदृशस्य भवतः कथमेतल्लाघवं सु
७६ ऊरुरितीवरकेषु क्षिप्तमायतमदर्शयदुर्व्यां कांचिदामजघनस्य महत्वं ७७
प्राप्यतेस्मगतचित्रकचित्रैचित्रमार्द्रनखलक्ष्मकपोलैः दध्रिरवरभसच्युतमा
ल्याः स्वेदबिंदुकुसुमान्यलकांताः ७८ यद्यदेवरुरुचेरुचिरेभ्यः सुभ्रुवो
रहसितत्तदकुर्वन् आनुकूलिकतयाहिनराणामाक्षिपंतिहृदयानि
रमण्यः ७९ प्राप्यमन्मथमदादतिभूमिंदुर्वहस्तनभराः सुरतस्य सः
श्रमुः श्रमजलार्द्रललाटश्लिष्टकेशमसितायतकेश्यः ८० संगताभिरुचि ७६
तैश्चलितापिप्रागमुच्यतचिरेणसखीव भूयएवसमगंस्तरतांतेह्रीवधू

भिरसहाविरहस्य ८१ प्रेक्षणीयकमिवक्षणमासन्ह्रीतभंगुरविलोचनपाताः
संभ्रमदृग्गृहीतदुकूलछाद्यमानवपुषः सुरतांताः ८२ अप्रभूतमतनीयसि
तन्वीकांचिधाम्निपिहितैकतरोरूः क्षौममाकुलकराविचकर्षक्रांतपल्लव
मभीष्टतमेन ८३ मृष्टचंदनविशेषकभक्तिरिष्टभूषणकदर्थितमा
ल्यः सापराधइवमंडनमासीदात्मनेवसुदृशामुपभोगः ८४ यो
षितः पतितकांचनकांचौमोहिनातिरभसेननितंबे मेखलेवपरितस्मवि
चित्राराजतेतवनखक्षतलक्ष्मीः ८५ भानुनामसुदृशांदशनांकः पा
टलोधवलगंडतलेषु दंतवाससिसमानगुणश्रीः संमुखोपिपरभाग

मा·स·द·

॥७७॥

मवाप ८६ सुभ्रुवामधिपयोधरपीठपीठुनैस्त्रुटितवत्यपिवत्युः मुक्त
मौक्तिकलघुर्गुणशेषाहारयष्टिरभवद्गुरुरेव ८७ विश्रमार्थमुपगू
ढमजस्रंयत्प्रियैःप्रथमरत्यवसाने योषितामुषितमन्मथमादौतद्विती
यसुरतस्यबभूव ८८ आस्तृतेभिनवपल्लवपुष्पैरप्यनाभिरतरता
भिरताभ्यः दीयतेस्मशयितुंशयनीयेतत्क्षणःक्षणदयापिवधूभ्यः
८९ योषितामतितरांनखलूनंगात्रमुज्वलतयानखलूनां क्षोभ
माशुहृदयंनयदूनांरागवृद्धिमकरोन्नयदूनां ९० इतिमदमदना
भ्यांरागिणःस्पष्टरागाननवरतरतश्रीसंगिनस्तानवेक्ष्य अभज

॥७७॥

तपरिवृत्तिंसाथपर्यस्तहस्तारजनिरवनतेंदुर्लज्जयाधोमुखीच ९१
॥ ९ ॥ इतिश्रीमदानंददेवायनिविरचितवल्लभीस्थविशिशुपा
लवधश्च्यंकमहाकाव्येआपानरतवर्णनोनामदशमःसर्गः॥
॥ ॥श्रीसांबसदाशिवार्पणमस्तु॥ ॥

॥श्रीः॥ वसुशरसंनक्षत्रेशसंयातशाकेसहसिनलसमायांमासिपक्षेवलक्षे॥ गुरु॥
चरणनितांतस्वांतकृद्बालकृष्णोलिखदखिलसुखौघंमाघपूर्वार्धकाव्यं॥ श्रीः
श्रीः ७ श्रीः ७ श्रीः ७ श्रीः ७ श्रीः

मा·स·१·

॥७०॥

443

Sishupalavadha

॥७०॥